I

Prieš surašant gerai įsiskaityti instrukciją!

Žinių lapo Nr. ..... (nerašyti)

Lietuvos žemės vardynas

renkamas Švietimo Ministerijos

Su visokiais klausimais, iškilusiais surašant žemės vardyną, kreiptis ir prirašytus žinių lapus siųsti:
Valstybės Archeologijos Komisija — Lietuvos žemės vardynas, **Kaunas,** Vytauto Didžiojo Muziejus.

Žemės vardai

Fučių (oficialiais vardas) Kaimo, dvaro, vienkiemio, miesto, bažnytkaimio, girininkijos, (liečiantįjį pavadinimą pabraukti)

Viekšnių valsčiaus Mažeikių apskrities

Sunaudoti spausdinti ir rankraštiniai šaltiniai bei jų sutrumpinimai

Surašytojo:

Pavardė, vardas Sejavas, Petras verslas Mokytojas.

Gimimo vieta Silaliai km. valsčius Balninkai apskritis Ukmergė

Adresas: Viekšnių pašt. Fučių pr. mokykla. Fučių ij. km. Mažeikių apskr.

Žinios surašytos 1935 m. lapkričio mėn.

1	2		3	4	5	6
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skiltyje šaltinis	Žinios surinktos iš
	a) tikrintojo	b) surašytojo		surašytojas palieka tuščią		
1.		Barauskinė	Barauskė'nė			ž. k.
2.		Baltakiai				ž. k.
3.		Beržynas	Beržy'ns			ž. k
4.		Birbiliškės kelias	Ant Beŕbėlėškės			ž. k.
5.		Bravoras	Bra'vors			ž. k.
6.		Kepenis	Ke'penis			ž. k.
7.		Pakaralienė	Pa'karalienė			ž. k.
8.		Paktelė	Pakte'lė			ž. k.
9		Šaltiniai	Šaltė'ne			ž. k.
10		Šučiai	Šu̧tė'			ž. k.
11		Uosynas	O'usynuos			ž. k.
12		Zapasnoji	Za'pasnuoji			ž. k.

7	8	9	10	11	12
Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
pieva ir dirva	Žemė prie smėlio	3 ha	Nuo dvaro centro į žiemos vakarus.		Senąjį dvaro kamietis.
Kelias ir ariama žemė.	Prie smėlio	apie 12 ha	Nuo dv. centro į žiemos vakarus 1/2 klm.		Buvo mrestelis mažas ir jame buvo Martyno jomarkas.
ariama žemė ir beržynas.	Žemė yra prie molio ir smėlčių.	apie 15 ha	Nuo dv. centro į šiaurę 1/2 klm.		
Kelias		apie 2 klm.	Nuo dvaro centro į pietus.		Nesenai iškasti per valdiška miška griovia, blogas kelias
ariama žemė	viršui smėlis, apačioj molis	apie 100 m²	Nuo dv. centro į žiemos rytus. apie 70 metrų.		Senais laikais čia varė degtinę.
upelis	Žemė prie smėlio		Teka pietine dv. pusė per dv. prūdą	prasideda Gelžių ap. Sorskio mišk. ; teka į Bugienį Birbiliškės km. tiek. Pociun.	Vasarą išdžiūsta
ariama žemė	Viršuje smėlis, apač. molis.	apie 44 ha	Nuo dv. centro į pietus		Miškas vad. Karalienės, ožemė prie miško Pakaralienės.
ariama žemė	Prie smėlio	apie 100 m²	Nuo dv. centro į žiemos rytus. apie 50 metrų.		Seniau čia buvo prie dv. pievinė.
ganykla, pieva	Durpių žemė	apie 1½ ha	Nuo dv. centro į žiemos vakarus. ½ klm.		Čia yra versmių Šaltinių.
Žemė	Žemė prie smėlio ir molio.				
dirbama žemė	Žemė prie smėlio	apie 36 ha	Nuo dv. centro į vakarus 100 metrų tolumoj.		Čia seniau augė uosiai.
pievos ir dirbama žemė	Žemė prie smėlio ir molio	apie 14 ha	Nuo dv. centro į šiaurę. apie 2 klm.		Buvo netikus žemė, ganyklos.

13. Istorinės Žinios. Nr 10. Prieš 1832 ~~1782~~ metus ta vieta kur dabar dv. centras buvęs miškas, nedirbama žemė. Kontrimas, Feliksas nupirkęs tą žemę apie 1832 ~~1782~~ metus iš Tyrenhouso ėmėsi statybos. Pirmutinį namą pavadino sale, o po kelių metų ir tą rūmą pastatė kur dabar mokyklai duota. Nuo dv. centro į šiaurę 150-200 metrus buvo pastatytas kumetynas, kurį pramanė „špitole" Po Nepriklausomybės karo atiteko naujakūriui, o vėliau iš jo nupirko rusas Šumskis. jis ten ir dabar tebegyvena. Kontrimas, Feliksas pastatęs dvaro rūmus ėmė tvarkyti dvaro centrą. Nors buvo baudžiavos laikai, bet darbininkus visai vasarai parsikvietė rusus iš Vilniaus ir Minsko gubernijų 30 žmonių, kurie iškasė didelį prūdą ir padarė prūdė 2 salas. Šio dvaro žemes dirbdavo baudžiauninkai. Kontrimas, Feliksas buvo bajoras, baigęs universitetą turėjo artimų draugiškų pažinčių su Vilniaus profesoriais, Barkausku ir kt. Kurie čia vasarodavo. Vienkartą šį dvarą buvo aplankęs ir Simanas Daukantas. Baudžiauninkų gyvenimas ir čia buvo sunkus, (Daugelis gaudavo rykščių, nors ir nebuvo jokio reikalo) bet Kontrimas, kaip pasakojo seni žmonės buvo sukalbamas. Buvo nevedęs ir gyveno tik su giminiete Bačianskiene. Greit prabėgo kelios dešimtys metų ir atėjo nelaisvingi 1863 metai. Sukilėliai apie 60 žmonių pas jį virė pietus, tuo tarpu nuo Viekšnių pusės kelių atjojant pamatė kazokus. Sukilėliai atsišaudydami išbėgiojo. Kazokai įėjo į dvarą ir ėmė ieškoti po visus kambarius, sklepus. Juoj atžygiavo tuo pačiu keliu 3 rotos kareivių, pėstininkų (rusų) Išvalgę pietus, kurinus išvirė sukilėliai ir nieko neradę ir nedarę o ir neįtarę Kontrimo (jis pasiaiškino, kad sukilėliai prievartos keliu pas jį sustoję) išžygiavo Baltakių link. (Buvo nuo dv. centro į vakarus 1 klm) pavišėti baltake, o tų rotų vadas likęs užpakaly sutiko labai gražią mergę (Kuri netoli dv. gyveno) Jevą Krištapaitę, kuri su majoru susibičiuliavo ir Kontrimą neteisingai įskundė. Tuomet grįžę iš Baltakių kareiviai ir kazokai viso apie 250 žmonių įėjo į dvarą ir ėmė viską jo turtą, kiek norėjo ir kas norėjo, o jį patį suėmė ir išvežė į Šiaulių kalėjimą kame ir mirė turėdamas 65 m. amžiaus.

Žalgirio mūšy, Jogailos pulke buvo toks kareivis, kuris buvo apsirengęs keleriais karliniais ir labai narsus. Jam pavykę persilaužti pro kryžiuočių eiles ir pagrobti jų vėliavą. Šis narsus kareivis pribėgo prie vėliavos ir nulaužė kotą. Kryžiuočiai jam atmokėjo. Jis gavo 17 durių su zapiru, (stati šoblė, kardas) bet vėliavos kotą parnešė. Buvo smarkiai subadytas. Buvo kontrus, dėl to Kontrimu pavadino, o už didelį narsumą lenkų karalius Vladislovas suteikė bajorystę.

Žinių teikėjų pavardė, vardas. 1/ Kontrimas, Pranas.

13 A 10.

Gimimo vieta Birbiliškės dv. Amžius

		per 80

1

Valsčius Viekšniai Apskritis Mažeikiai

5

3

13 Istorinės žinios

N1. Seniau toje vietoje gyvenęs Barauskis. N2 Baltakiai, buvęs miestelis - 12 trobelių, buvusi karčiama ir buvęs metinis jomarkas. N10. Šia dv. žemė seniau priklausė Vilniaus vaivad. Kaminskiui 800 dešetinų, paskiau teismas priteisė už skolą (exdivizija) Pizenhauzui (jis čia negyveno) pardavė Kontrimui Feliksui. Dabar dvaro žemės išdalintos naujakuriam. Palikta mokyk. patalpos ir 4 ha žem.

14 Archeologinės žinios

15 Vardų kilmės aiškinimai

N10. Pasakojama, kad ėjęs mišku žmogus ir sutikęs praeivį paklausė „Ar tu čia" nuo to ir Tučiai.

16 Tautosakinės žinios

A10. Ant aukšto kalno sukvingo žvirgalas, o (kojų) Kanapių uodega (varpas). Per pilvą gysla ir kojų galc veselia (bičių aulys) Pasakojama, kad prie dvaro centro pakyla žiburėliai. Prie dv. centro yra matę degant pinigus. Vena moteriškė-tarnaitė mačiusi vakare, senoje virtuvėje rudą žirkantį šunį. Ji pasakius, ko čia valkiojies, ar neini į lauką. Šuo pasislėpė po lenkščiu ir dingo. Žmonės pasakoja, kad po rūmu sklepuose gali būti pinigų.

Žinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas Kontrimas, Pranas 13 N10, 15 A10; 2 Libertas, Felis, 16 A10.

Gimimo vieta(os) 1/ Birbiliškės dv. 2/ Tučiai Tj.

Amžius	iki 15	15—25	25—40	40—60	60—80	per 80
	1					1

valsčius Viekšniai apskritis Mažeikiai.